

شماره هشتم، تابستان ۱۳۹۷

مجموعه بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی
درباره هنر و هنرمندان انقلابی

کلمتنا الشهادة

شمسه - هنر متمعهد در خدمت هیأت تراز انقلاب اسلامی
شماره هشتم، تابستان ۱۳۹۷

رسالت هنر انقلابی

مجموعه بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی) درباره هنر و هنرمند انقلابی

تهیه و تنظیم: معاونت تولیدات رسانه‌ای جامعه ایمانی مشعر

طراح جلد: سید محمد دانا

صفحه‌آرا: حسن ناصری

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰۰ تومان (غیرقابل فروش)

استفاده از مطالب نشریه و تکثیر آن برای هیأت‌ها در صورت ذکر منبع آزاد می‌باشد.

جامعه ایمانی مشعر

قم، صندوق پستی: ۱۵۱۳ - ۳۷۱۹۵

رایانامه: info@۱۵۴۲.org

سامانه پیامک: ۱۵۴۲ ۳۰۰۰

پایگاه اطلاع‌رسانی: www.۱۵۴۲.org

بسم در سخن لایم

مقدمه

هنر و قالب‌های گوناگون آن در عصری که شاهد صف‌آرایی تمام عیارِ تفکر مادی در مقابل تفکر الهی و توحیدی هستیم اهمیت مضاعفی پیدا کرده و وظیفه مهمی در تبیین حقایق و مقابله با دشمنی‌ها دارد. از این رو است که رسالت هنر انقلابی در دوره پس از انقلاب اسلامی مطرح می‌شود و هنرمندان متدین و انقلابی نقشی مضاعف می‌یابند. منشور پیش‌رو گزیده‌ای از بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره «رسالت هنر انقلابی» و وظایف هنرمندان در این عرصه می‌باشد که به مناسبت سالگرد سید شهیدان اهل قلم در سایت اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری منتشر گردیده است.

هنر انقلابی باید زیبایی‌ها را تبیین کند

پنجاه، شصت سال کسانی بر ما حکومت کردند که آورنده آن‌ها، نه اینکه ما نبودیم - چون در ایران حکومت مردم به این صورت اصلاً سابقه نداشت - بلکه دلاوری خودشان هم نبود. ای کاش اگر دیکتاتور بودند، اقلاً مثل نادرشاه با زور بازوی خودشان، یا مثل آغامحمدخان با حيله‌گری خودشان بر سر کار آمده بودند؛ اما این‌طور نبود. دیگران آمدند و آن‌ها را بر این ملت مسلط کردند و تمام منابع مادی و معنوی این ملت را به غارت بردند. با رنج‌ها و محنت‌های بسیاری، حرکت عظیمی در مقابل این پدیده شوم اتفاق افتاد و توانست با فدا کردن جان‌ها و با عریان کردن سینه‌ها در مقابل دشمن غدار، به جایی برسد. این زیبا نیست؟ هنر چگونه می‌تواند از کنار این‌ها بی‌تفاوت بگذرد؟ این توقع انقلاب است. هنر انقلابی که ما از اول انقلاب همین‌طور گفتیم و آن را درخواست کردیم، این است. آیا این توقع زیادی است؟ موسیقی و فیلم و تئاتر و نقاشی و سایر رشته‌های هنری شما باید به این مقوله پردازد؛ این‌ها چیزهای لازمی است.

توقع انقلاب از هنر و هنرمند، یک توقع زورگویانه و زیاده‌خواهانه نیست؛ بل مبتنی بر همان مبنای زیباشناختی هنر است. هنر آن است که زیبایی‌ها را درک کند. این زیبایی‌ها لزوماً گل و بلبل نیست؛ گاهی اوقات، انداختن یک نفر در آتش و تحمّل آن، زیباتر از هر گل و بلبلی است. هنرمند باید این را ببیند، درک کند و آن را با زبان هنر تبیین نماید.^۱ جهت‌گیری کار هنری باید دقیق و درست باشد.

سنت الهی در تاریخ اقتضا می‌کرد که تفکر اسلامی و اندیشه پاک الهی، در یک نوبت رو بیاید و آن نوبت اکنون آغاز شده است و معلوم می‌شود که یکی از نشانه‌هایش ماییم. یکی از نشانه‌هایش، لبنان و آفریقا و کشورهای گوناگون اسلامی است. یکی از نشانه‌هایش، احساس ضعف دنیا در مقابل تفکر الهی و توحیدی است که وجود دارد و در حال به وجود آمدن است. در این مجموعه و در این حرکت عظیم، این فکر پاک و مقدسی که در دنیا به وجود آمده است - فکر انقلابی و توحیدی و الهی - صف‌آرایی با فکر شیطانی و اهریمنی قرار گرفته است. ما که اهل هنریم - شما را می‌گویم و از زبان شما حرف می‌زنم - باید این مایه هنر را به کار ببریم و غلیظ کنیم و شاعر و نویسنده و هرگونه هنرمند دیگری، در خدمت این تفکر مقدس قرار بگیرند و از هنر و مایه هنر و ابزار هنر، حداکثر استفاده را بکنند...

چیزی که خیلی مهم می‌باشد، این است که به کار بردن هنر باید مثل همه ابزارهای دیگر که حامل یک فکر هستند، جهت‌گیریش خیلی دقیق و روشن و درست بوده باشد و دچار اشتباه در جهت‌گیری نباشد.^۲

۱. بیانات در دیدار جمعی از اصحاب فرهنگ و هنر، ۱۳۸۰/۰۵/۰۱.

۲. بیانات در دیدار جمعی از هنرمندان حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۷/۰۷/۲۱.

معارف الهی را منتشر کنید

نباید تصور کرد که هنر دینی آن است که حتماً یک داستان دینی را به تصویر بکشد یا از یک مقوله دینی - مثلاً روحانیت و غیره - صحبت کند. هنر دینی آن است که بتواند معارفی را که همه ادیان - و بیش از همه، دین مبین اسلام - به نشر آن در بین انسان‌ها همت گماشته‌اند و جان‌های پاکی در راه نشر این حقایق نثار شده است، نشر دهد، جاودانه کند و در ذهن‌ها ماندگار سازد. این معارف، معارف بلند دینی است. این‌ها حقایقی است که همه پیامبران الهی برای آوردن آن‌ها به میان زندگی بشر، بارهای سنگینی را تحمل کردند. نمی‌شود ما این‌جا بنشینیم و تلاش‌های زبده‌ترین انسان‌های عالم را - که مصلحان و پیامبران و مجاهدان راه خدا بودند - تخطئه کنیم و نسبت به آن بی‌تفاوت بگذریم. هنر دینی این معارف را منتشر می‌کند؛ هنر دینی عدالت را در جامعه به صورت یک ارزش معرفی می‌کند؛ ولو شما هیچ اسمی از دین و هیچ آیه‌ای از قرآن و هیچ حدیثی در باب عدالت در خلال هنرتان نیاورید.^۱

باید پیروزی ملت‌مان را روایت کنیم

ما در این ماجرای هشت ساله، یک پیروزی مطلق به دست آوردیم. ما که جنگ را شروع نکرده بودیم که بگوییم فلان‌جا را می‌خواستیم بگیریم، نتوانستیم، پس ناکام شدیم؛ قضیه این نبود. قضیه این بود که دشمنی به ما حمله کرده بود و می‌خواست بخشی از خاک ما را بگیرد؛ همه دنیا هم به او کمک کردند؛ ما هم مردانه ایستادیم؛ ناکام شد و بینی‌اش به خاک مالیده شد و برگشت. پیروزی از این بالاتر؟ این پیروزی را با همین ابعاد، با همه خصوصیتی که در آن وجود دارد، با همه آن هزاران هزار ماجرای که آن را به وجود آورده است، ما باید روایت کنیم. این کار هنرمندان عزیز ماست؛ کار نویسندگان است؛ کار سینماگران است؛ کار شاعران است؛ کار نقاشان است؛ کار اصحاب فرهنگ و هنر است.^۱

شماره هفتم
تابستان ۱۳۹۷

۷

۱. بیانات در دیدار جمعی از مدیران و فعالان فرهنگی دفاع مقدس، ۱۳۹۷/۰۷/۰۶.

من نگهبان ایرانم

گر دشمن این خاک شود ترک شود شب
دندان بکند تیسر، نسیان برده، جنگ
گور یک و صبیح از خاک مرا چشمم باز
تاوان دهسد خاکش فرستد به فرستگ

حقیقت را بفهمید و تبلیغ کنید

مهمترین وظیفه‌ای انسان هنری و فرهنگی [هم تبلیغ و تبیین است؛ «الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ»؛ این یک معیار است؛ حقیقتی را که درک می‌کنید، آن را تبیین کنید. کسی انتظار ندارد برخلاف آنچه که می‌فهمید حرف بزنید. نه، آنچه را که می‌فهمید، بگوئید. البته برای اینکه آنچه می‌فهمید درست و صواب باشد، باید تلاش و مجاهدت کنید؛ چون در حوادثِ فتنه‌گون، شناخت عرصه دشوار است، شناخت اطراف قصه دشوار است، شناخت مهاجم و مدافع دشوار است، شناخت ظالم و مظلوم دشوار است، شناخت دشمن و دوست دشوار است. اگر بنا باشد یک شاعر هم مثل دیگران گول بخورد، فریب بخورد و بی‌بصیرتی به سراغش بیاید، این خیلی دون شأن یک انسان هنری و یک انسان فرهنگی است. پس باید حقیقت را فهمید؛ بعد هم باید همان حقیقت را تبلیغ کرد. نمی‌شود با شیوه‌های سیاسی - شیوه‌های سیاستگران و سیاستمداران - در عالم فرهنگ حرکت کرد، این خلاف شأن فرهنگ است. در عالم فرهنگ بایستی گره‌گشائی کرد؛ بایستی حقیقت را باز کرد، بایستی گره‌های ذهنی را باز کرد. و این تبیین لازم دارد، یعنی همان کار انبیاء.^۱

۱. بیانات در دیدار جمعی از شعرا، ۱۴/۶/۱۳۹۷.

تعهد در قبال فرم و مضمون لازم است

هنرمند، هم در باب فرم و قالب هنر خودش و هم در قبال مضمون تعهد دارد. کسی که قریحه هنری دارد، نباید به سطح پایین اکتفا کند. این یک تعهد است. هنرمند تنبل و بی‌تلاش، هنرمندی که برای تعالی کار هنری خودش و ایجاد خلاقیت تلاش نمی‌کند، در حقیقت به مسئولیت هنری خودش در قبال قالب عمل نکرده است. هنرمند باید دائم تلاش کند. البته ممکن است انسان یک وقت به جایی برسد که بیش از آن نمی‌تواند تلاش کند - بحثی نیست - اما تا آن جایی که می‌تواند، باید برای اعتلای قالب هنری تلاش کند. این تعهد در قبال قالب، بدون یک احساس شور و عشق و مسئولیت - البته این شور و عشق هم مسئولیت است؛ آن هم یک دست قوی است که انسان را وادار به کاری می‌کند و نمی‌گذارد که احساس تنبلی و تن‌آسایی، او را از کار باز بدارد - به دست نمی‌آید.

علاوه بر این، تعهد در قبال مضمون است. ما چه می‌خواهیم ارائه بدهیم؟ اگر انسان محترم و عزیز است، دل و ذهن و فکر او هم عزیز و محترم است. نمی‌شود هر چیزی را به مخاطب داد، فقط به صرف این که او نشسته و به حرف‌های ما گوش می‌دهد.^۱

۱. بیانات در دیدار جمعی از اصحاب فرهنگ و هنر، ۱۳۸۰/۰۵/۰۱.

هنر را از شکل کالای تجملی خارج کنید

هنرمندان، زبان رسای هنر را در خدمت انقلاب و اسلام - که عزیزترین سرمایه‌ی مردم است - به کار گیرند و این عطیه الهی را صرف تعالی افکار مردم کنند و هنر را از آمیزش با مظاهر زبان‌بار فرهنگ بیگانه رها سازند. هنر را با حفظ تعالی آن به میان مردم برند و در ذهن و دل آنان وارد کنند و از شکل کالای تجملی و مخصوص گروهی خاص خارج سازند.^۱

مایه هنری را غلیظ کنید

شما وقتی که هنری را در خود یافتید و آن را دنبال کردید و ریشه و چشمه هنر را در خودتان به جوشش درآوردید، باید کوشش کنید مایه هنری را غلیظ نمایید تا بتوانید این اندیشه مقدس و این روح پاک امروز دنیا - یعنی انقلاب اسلامی - را که مثل روح و اندیشه معصومی، در دنیای ناپاک افکار غلط و در روزگار سیاه ما، بالاخره جای خودش را در دنیا باز می‌کند، تقویت نمایید و گسترش دهید.^۲

۱. پیام به ملت شریف ایران در چهلمین روز ارتحال امام خمینی(ره)، ۱۳۶۸/۰۴/۲۲.
۲. بیانات در دیدار جمعی از هنرمندان حوزه‌ی هنری سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۸/۰۸/۲۱.

مرد زمانه خودتان باشید

مرد زمانه خودتان باشید، آدم زمانه خودتان باشید. زمانه شما، زمانه مهمی است. بنده در این خط تاریخ طولانی ایران، بخصوص قسمت بعد از اسلام، خیلی رفت و آمد کرده‌ام - سلسله‌هایش، احوال اجتماعی کشور، احوال سیاسی کشور، جنگ‌ها، پادشاهی‌ها - گمان نمی‌کنم در تمام این هزار و اندی سال، کشور حادثه‌های به عظمت حادثه انقلاب اسلامی به خود دیده باشد. به عظمت این حادثه، من حادثه‌ای سراغ ندارم که کشور ما به خود دیده باشد. ما تلخی‌های بزرگی داشته‌ایم؛ اما فتوحات بزرگ که یک ملت این جور ناگهان بشکفتد، این جور ناگهان رشد کند، این جور ناگهان همه این حصارهای گوناگون را که دور او به حالت مصنوعی چیده بودند، به هم بریزد، قد بکشد، سر بلند کند و وضعیتش در ظرف بیست سی سال این تغییر عظیم را بکند، هرگز چنین چیزی در کشور رخ نداده بود...

خوب، این مزرعه مهمی است برای رشد فرهنگ، اندیشه و هنر از این استفاده کنید، این زمانه را تصویر کنید، با این تصویر خودتان زمانه را غنی کنید. هر چه که شما بگویید که خوب باشد، درست باشد، مستحکم باشد، متین باشد، پرمغز باشد، این زمانه شما را غنی می‌کند؛ این ظرف را پر می‌کند از محتوای بارز و غنی و مستغنی کننده.^۱

هیأت تراز انقلاب اسلامی،

همان قله‌ای است که باید به سویش حرکت کرد، همان هیأت‌الگوپی که گوشه‌گوشه و لحظه‌لحظه‌اش باید مورد رضایت امام عصر علیه السلام باشد. هیأتی که شایسته برپایی در حضور حضرتش باشد. هیأتی آماده حضور و ظهور... ترسیم بایسته‌ها و شایسته‌های چنین هیأتی، هر چند سخت و دشوار می‌نماید، اما لازم است و ضروری...

شمسه می‌کوشد تا شاید بتواند برخی از ابعاد تجلی «مارآیت ال‌اجمیل» را در هیأت تراز انقلاب اسلامی بررسی کند. شمشه آمده است تا هنر متعهد را در مسیر رسیدن به هیأت تراز انقلاب اسلامی، به خدمت همهٔ دوستان هیأتی درآورد.

کتابخانه الشهادة

۰۲۵ ۳۲۹۲ ۸۹ ۵۱
۳ ۱۵۴۲
www . ۱۵۴۲ . org
info @ ۱۵۴۲ . org

که به دنبال ارتباط بیشتر
محبان سیدالشهدا علیهم السلام است...
قرار نیست مشعر تولید کند.
قرار است مشعر آینه تولیدات
و فعالیت‌های شما باشد.
اینجا، جای آرم هیأت شماست
که باید در شماره‌های بعد پرش کنید...

جامعه ایمانی مشعر،
محفلی است برای گردآمدن
هیأت‌های کشور.
مشعر چیزی جز اجتماع هیأت‌ها نیست،
جامعه‌ای فراتر از مرزهای نژادی و
تقسیمات جغرافیایی و سیاسی.
اجتماعی ایمانی و توحیدی است